



КІНОФЕСТИВАЛІ Міжнар. К. започатковано 1932 у Венеції (Італія), наступні проходили у Москві (1935), Каннах (Франція, 1946), Зх. Берліні (1951), Обергаузені (1955; обидва — Німеччина), Сан-Себастьяні (Іспанія, 1953). До найпрестижніших з них належать: Мкф у Венеції, Берліні, Каннах, Сан-Себастьяні. У 1950–60-і рр. фестивал. рух набув розквіту і став важливим чинником розвитку кіно як мистецтва. Від 1964 в СРСР раз на два роки відбувалися Вкф (від 1972 — щорічно; останній провели 1988 у Баку). У 1990–2000-х рр. проводили Кінофорум країн СНД і Балтії (Москва), Мкф країн СНД і Балтії «Кіношок» (м. Анапа, Краснодар. край, РФ). Від 2008 у США, Франції, РФ започатковано перші К. в Інтернет-мережі, переможців визначали голосуванням глядачів. В Україні К. існують від 1960-х рр. Серед вагомих — «Молоді — молодим», К. дит. та юнац. фільмів (обидва — 1970-і рр.), «Молодість» (від 1970, від 1993 — Мкф, Київ), на якому широко представлені студент., короткометражні ігрові, анімац., докум. і повнометражні ігрові фільми, Респ. кінофестиваль «Людина праці на екрані» (1970-і — поч. 1980-х рр., м. Жданов, нині Маріуполь Донец. обл.). На поч. 1990-х рр. кінопрокат вітчизн. стрічок різко зменшився, це перетворило К. на гол. майданчик для показу укр. кінокартин, їхня кількість стрімко зросла. 1991 відбувся Всеукр. нац. К. ігрових фільмів (Київ, Чернівці), відтоді припинив існування. Найвідоміші укр. К.: у Києві — «Пролог» (міжнар. студент. К.; засн. 1986), Мкф «Крок» (анімац. фільми; засн. 1989, проводять Україна та РФ), «Стожари» (міжнар. актор. фестиваль; засн. 1995, нині припинив існування), «Контакт» (докум. фільми; діяв 2005–08); у смт Гурзуф Ялтин. міськради, АР Крим — «Артек» (фільми для дітей; засн. 1992); у Львові — «КіноЛев» (незалежне ігрове, анімац. і докум. кіно; засн. 2006); у Харкові — «Харківський бузок» (короткометражні фільми); у Трускавці (Львів. обл.) — «Корона Карпат» (телевізійні фільми; обидва — засн. 2009); в Одесі — «Німі ночі» (німе кіно та сучасна музика), Одес. Мкф (повнометражні і короткометражні стрічки; обидва — засн. 2010); виїзні (у різних містах України) — «Кришталеві джерела» (дит., молодіж. фестиваль аудіовізуал. мистецтв; засн. 1991), «Відкрита ніч» (україномовне кіно; засн. 1997), «DOCUDAYS UA» (докум. кіно про права людини; засн. 2003). Більшість К. проводить конкурс фільмів, за підсумками якого присуджують призи (головний, за кращу режисуру, кращим акторам та ін.). Долю нагород вирішує журі, призначене дирекцією фестивалю. До конкурс. програми нерідко включають і позаконкурсні покази (ретро-

спективи). Найпотужніші К. влаштовують кіноринки з метою ефективнішого поширення кінопродукції. Їх поділяють на міжнар., нац., відкриті, темат., регіон. (напр., Фестиваль європ. кіно, Кінофестиваль рос. кіно), фільмів певного спрямування (фестиваль незалеж. амер. кіно «Санденс», м. Парк-Сіті, шт. Юта, США). Найпрестижнішими є ті, що мають акредитацію Міжнар. федерації асоц. кінопродюсерів. Для її отримання фестиваль має відповідати певним критеріям: бути міжнар., проводитися щорічно, користуватися підтримкою місц. кіноіндустрії, у ньому не повинно бути стрічок, які раніше брали участь в ін. фестивалях. У кожній країні може бути лише один такий фестиваль. У Дніпропетровську, Одесі, Миколаєві, Кіровограді, Луцьку та ін. містах регулярно влаштовують К. аматор. фільмів; стрічки укр. авторів систематично беруть участь у Мкф і нац. фестивалях.

Серед укр. кінокартин — лауреатів найпрестижніших нагород: «Іван» (1932, реж. О. Довженко; приз за кращий фільм у кінопрограмі рад. стрічок, 1934), «Нескорені» (1945, реж. М. Донської; золота медаль, 1946), «Мальва» (1956, реж. В. Браун; приз за кращу жін. роль Д. Рітенберг, 1957; усі — Мкф у Венеції), «Астенічний синдром» (1989, реж. К. Муратова; приз «Срібний ведмідь» Мкф у Берліні, 1990), «Подорожні» (2005, реж. І. Стрембіцький; приз «Золота пальмова гілка», 2005), «Крос» (2011, реж. М. Врода; приз «Золота пальмова гілка», 2011; обидві — Мкф у Каннах). Стрічки укр. документалістів [С. Буковського](#), [О. Ковалю](#), [Х.-М. Мамедова](#), [О. Роднянського](#), [Ю. Терещенка](#), [В. Шевченка](#), [Р. Ширмана](#), [Г. Шкляревського](#) та ін. здобували призи Мкф докум. фільмів у Ляйпцизі, Обергаузені, Ньоні (Швейцарія), Кракові, Єкатеринбурзі (РФ). Майстри наук.-популяр. кіно [Т. Золов](#), [В. Олендер](#), [В. Підпалій](#), [Ф. Соболев](#) та ін. відзначені найвищими нагородами Мкф у Ляйпцизі, Будапешті, Белграді, Ленінграді (нині С.-Петербург), Єкатеринбурзі; провідні режисери вітчизн. анімації [В. Дахно](#), [С. Коваль](#), [Є. Сивокінь](#), [Д. Черкаський](#) — призми Мкф у Берліні, Загребі, Кракові, Києві.

Рекомендована література

1. Ямпольский М. Б. Так начинались фестивали... // Киноведчес. зап. 1995. № 27;
2. Плахов А. Под знаком Ф. Кинофестивали. Москва, 2006. Барабаш К. Свято, яке завжди з кимось іншим // Укр. тиждень. 2011. № 6(171).

[С. В. Тримбач](#)

Бібліографічний опис:

Кінофестивалі / С. В. Тримбач // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-6949>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).